

# ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ

**Κ**ατά καιρούς, όταν αναθερμαίνεται η συζήτηση για την ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα της χώρας, επανέρχονται στο προσκήνιο ορισμένες «πολυ-διατυπωμένες» διαπιστώσεις και προτάσεις, οι οποίες κατατίθενται προς επίρρωση των χρόνιων αδυναμιών του. Μεταξύ αυτών η ορθή διαπίστωση του κατακερματισμένου κλήρου (5,6 εκατ. αγροτεμάχια) και του μικρού μεγέθους των αγροτικών εκμεταλλεύσεων της χώρας (6,6 εκτάρια) και η συνεπαγόμενη αναγκαιότητα συνεργασίας μεταξύ παραγωγών για τη συγκρότηση ισχυρών συλλογικών σχημάτων και τη δημιουργία οικονομικών κλίμακων.

Είναι αδιαμφισβήτητα τα οφέλη της συνεργασίας μεταξύ παραγωγών, καθώς δημιουργείται προστιθέμενη αξία που δεν θα μπορούσαν να επιτύχουν ως μονάδες: καλύτερη πρόσβαση στην αγορά, βελτιστοποίηση της παραγωγής, ενίσχυση της διαπραγματευτικής θέσης τους στην εφοδιαστική αλυσίδα τροφίμων τόσο σε σχέση με τους προμηθευτές όσο και με τους αγοραστές.

Ωστόσο, η απογοητευτική πραγματικότητα ως προς την οριζόντια συνεργασία μεταξύ των παραγωγών της χώρας δείχνει ότι κάτι μας εμποδίζει να πάμε πέρα από τις διαπιστώσεις και τα ευχολόγια, τόσο στην πράξη όσο και σε επίπεδο πολιτικού σχεδιασμού.

Με τη μελέτη «Οι Οργανώσεις Παραγωγών στην Ελληνική Γεωργία – Μεγέθη, δραστηριότητες, θεσμικό & χρηματοδοτικό πλαίσιο στήριξης, προκλήσεις και προτεραιότητες», η οποία πρόκειται να δημοσιευθεί εντός του φθινοπώρου, η GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ επιδιώκει κατ' αρχάς να αποτυπώσει την κατάσταση πραγμάτων σε σχέση με τα συλλογικά σχήματα που δραστηριοποιούνται στη χώρα.

Εγχείρημα αναγκαίο αλλά διόλου εύκολο, αφενός λόγω των συνεχώς μεταβαλλόμενων δεδομένων ως προς το θεσμικό πλαίσιο και τη σύσταση/ανάπτυξη των συλλογικών σχημάτων και αφετέρου λόγω της απουσίας συστηματικής δημοσίας καταγραφής και παρακολούθησής τους.

Παράλληλα, η μελέτη επιχειρεί να ενημερώσει σε σχέση με το υφιστάμενο κοινοτικό και εθνικό πλαίσιο στήριξης των συλλογικών σχημάτων, να ρίξει φως στα αίτια που τα εμποδίζουν να αναπτυχθούν και να προτείνει δρόμους βελτίωσης των δραστηριοτήτων τους.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις αναγνωρισμένες Οργανώσεις Παραγωγών (ΟΠ), οι οποίες αποτελούν το βασικό εργαλείο πολιτικής μέσω του οποίου η Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ) στηρίζει την οριζόντια συνεργασία μεταξύ παραγωγών ήδη από τη δεκαετία του '70.

Σύμφωνα με τα συμπεράσματα της μελέτης, η οποία κατέγραψε για το διάστημα 2019-2020 242



**Έλλη Τσιφόρου**  
Γενική Διευθύντρια της GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ

αναγνωρισμένες ΟΠ με 32,9 χιλ. παραγωγούς-μέλη, ο βαθμός οργάνωσης των παραγωγών που ανήκουν στις ΟΠ της χώρας, αποτιμώντας από την εμπορεύσιμη αξία των προϊόντων τους, παραμένει χαμηλός ακόμα και στους παραδοσιακά πιο οργανωμένους τομείς (οπωροκηπευτικά και ελαιόλαδο/επιτραπέζιες ελιές).

Παράλληλα, σε ορισμένα σημαντικά για την ελληνική γεωργία προϊόντα, όπως το γάλα και τα γαλακτοκομικά προϊόντα, το βαμβάκι, τα σιτηρά, το ρύζι κ.ά., η συμμετοχή των παραγωγών σε ΟΠ είναι πολύ μικρή, ενώ μόνο τρεις Ενώσεις Οργανώσεων Παραγωγών (ΕΟΠ) καταγράφονται σε εθνικό επίπεδο για το ίδιο διάστημα.

Η μελέτη εντοπίζει ορισμένα προβλήματα και λειτουργικές αδυναμίες που εξηγούν την κατάστα-

ση πραγμάτων και συνδέονται με πληθώρα θεσμικών και κοινωνικοοικονομικών παραγόντων. Κρίσιμο ζήτημα αποτελεί η αδυναμία τήρησης της υποχρεωτικής διακίνησης των προϊόντων των παραγωγών μέσω της Οργάνωσης ή Ομάδας, γεγονός που σχετίζεται με παράγοντες όπως το έλλειμμα εμπιστοσύνης και ενημέρωσης για τα οφέλη της συνεργασίας και η επανάπαυση σε ατομικά κανάλια διάθεσης της παραγωγής. Πρόκειται για ένα «ευαίσθητο» σημείο όπου χρειάζεται η σαφής στρατηγική στόχευση και ενθάρρυνση της Πολιτείας και όπου η χαλαρή αντιμετώπιση της υποχρέωσης διακίνησης της παραγωγής μέσω της Οργάνωσης ή Ομάδας έχει ιδιαίτερα αρνητικό αντίκτυπο στην αναπτυξιακή πορεία των συλλογικών σχημάτων της χώρας, καθώς ενθαρρύνει τη σύσταση οντοτήτων που δεν ασκούν εμπορική δραστηριότητα και συνεπώς δεν επιτελούν τον κομβικό αναπτυξιακό ρόλο της συνεργασίας, που αφορά τη συγκέντρωση και τη διάθεση της παραγωγής στην αγορά.

Η απουσία στρατηγικής στόχευσης για τη μεγέθυνση του πρωτογενούς τομέα μέσω της στήριξης των συλλογικών σχημάτων, όπως άλλωστε προτείνει η Έκθεση Πισσαρίδη, αντικατοπτρίζεται εξίσου στο έλλειμμα κινήτρων όσο και στον εθνικό σχεδιασμό των μέτρων της ΚΑΠ.

Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα της στήριξης των επιχειρηματικών σχεδίων Ομάδων και Οργανώσεων Παραγωγών της χώρας που παρέχεται μέσω του Μέτρου 9 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ), όπου στα κριτήρια μοριοδότησης δεν περιλαμβάνονται το ύψος της εμπορεύσιμης αξίας ή/και το πλήθος των παραγωγών-μελών, όπως π.χ. προβλέπουν τα περιφερειακά ΠΑΑ της γειτονικής, εξίσου «κατακερματισμένης» αλλά και ανταγωνιστικής προς εμάς, Ιταλίας.

Στο πλαίσιο της μελλοντικής ΚΑΠ η οποία θα τεθεί σε εφαρμογή το 2023, η χάραξη εθνικής στρατηγικής για τον αγροτικό μας τομέα στο πλαίσιο του στρατηγικού σχεδίου της ΚΑΠ αποτελεί προϋπόθεση για την έγκρισή του, αλλά και για την ομαλή ροή του σημαντικού οικονομικού πακέτου που πρόκειται να κατευθυνθεί στη χώρα μας, το οποίο αφορά και τη στήριξη των συλλογικών σχημάτων και, μάλιστα, με μεγαλύτερη έμφαση από ό,τι κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο.

Επιπλέον, η οριζόντια προτεραιότητα του πράσινου και ψηφιακού μετασχηματισμού και ο εγκάρσιος στόχος της γνώσης και της ψηφιοποίησης στη γεωργία φέρνουν στο προσκήνιο τα συλλογικά σχήματα, τα οποία μπορούν και πρέπει να αποτελέσουν δομές ταχύτερης και αποτελεσματικότερης διάδοσης της γνώσης και της καινοτομίας στον αγροτικό πληθυσμό της χώρας.

